

Sygn. akt VIII C 17/23

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 marca 2023 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi VIII Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Bartek Męcina

po rozpoznaniu w dniu 22 marca 2023 roku w Łodzi

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego-Subfunduszu (...) z siedzibą w W.

przeciwko A. B.

o zapłatę

oddala powództwo.

Sygn. akt VIII C 17/23

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym w dniu 22 grudnia 2022 roku (...) Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w W., reprezentowany przez pełnomocnika będącego radcą prawnym, wniósł o zasądzenie od A. B. kwoty 20.812,15 zł z umownymi odsetkami w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Nadto powód wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu powód wskazał, że dochodzone pozwem roszczenie wynika z umowy ramowej nr (...) zawartej w dniu 3 listopada 2018 r. przez pozwanego z W..pl spółka z o.o. w W.. Pozwany utworzył konto użytkownika na stronie internetowej pierwotnego wierzyciela, złożył wniosek o zawarcie umowy pożyczki, zaakceptował warunki umowy wraz z regulaminem, a tożsamość pozwanego została zweryfikowana poprzez zalogowanie się przez pozwanego na własnym rachunku bankowym poprzez pobraną aplikację. Wobec braku spłaty zadłużenia umowa została wypowiedziana w dniu 9 lutego 2022 r., a całość zobowiązania stała się wymagalna w dniu 16 marca 2022 r. W dniu 20 maja 2022 r. poprzedni wierzyciel zbył wierzytelność przysługującą wobec pozwanego na rzecz powoda. Na dochodzoną pozwem kwotę składa się 9.003,82 zł tytułem należności głównej, 493,29 zł tytułem odsetek naliczonych przez powoda, 9.950 zł tytułem kosztów naliczonych przez poprzedniego wierzyciela, 814,60 zł tytułem odsetek umownych naliczonych przez pierwotnego wierzyciela oraz 549.94 zł tytułem odsetek karnych również naliczonych przez pierwotnego wierzyciela.

(pozew k. 4-7)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Pismem z dnia 9 lutego 2022 r. W..pl spółka z o.o. w W. wypowiedziała zawartą w dniu 3 listopada 2018 r. ramową umowę pożyczki nr (...) z powodu powstania zaległości w spłacie pożyczki, z zachowaniem 30 dniowego okresu wypowiedzenia.

(wypowiedzenie ramowej umowy pożyczki k. 46)

W dniu 1 marca 2022 r. W..pl spółka z o.o. w W. zawarła z (...) Funduszem Inwestycyjnym Zamkniętym w W. umowę ramową cyklicznego przelewu wierzytelności w ramach transakcji sekurytyzacji. Zgodnie z § 4 ust 4 umowy wierzytelności przechodzą na Fundusz z dniem zawarcia Umowy przelewu wierzytelności pod warunkiem zapłaty Ceny nabycia wierzytelności. Za dzień zapłaty Ceny nabycia wierzytelności strony przyjęły dzień zaksięgowania kwoty Ceny nabycia wierzytelności na rachunku bankowym zbywcy.

(umowa ramowa cyklicznego przelewu wierzytelności k. 13- 21)

W dniu 20 maja 2022 r. W..pl spółka z o.o. w W. zawarła z (...) Funduszem Inwestycyjnym Zamkniętym w W. umowę przelewu wierzytelności w ramach transakcji sekurytyzacji nr 4. Zgodnie z pkt. 3.1 Fundusz nabył 782 wierzytelności na zasadach i warunkach określonych w umowie ramowej. W myśl postanowień końcowych zawartych w pkt. 5.1 we wszelkich sprawach nieuregulowanych umową stosuje się postanowienia umowy ramowej. W załączniku nr 1 do umowy przelewu wierzytelności z dnia 20 maja 2022 r. pod pozycją 750 wskazano wierzytelność wobec A. B. w kwocie 20.318,36 zł wynikającą z umowy ramowej (...).

(umowa przelewu wierzytelności k. 40- 41, załącznik nr 1 k. 24- 26)

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie powołanych wyżej dowodów w postaci dokumentów, których wiarygodność nie była kwestionowana przez żadną ze stron postępowania.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu w całości.

W przedmiotowej sprawie powód nie wykazał swojej legitymacji czynnej do występowania w przedmiotowym procesie. Należy zauważyć, że zgodnie z § 4 ust 4 umowy ramowej cyklicznego przelewu wierzytelności w ramach transakcji sekurytyzacji, zawartej w dniu 1 marca 2022 r. pomiędzy pierwotnym wierzycielem, a powodem, wierzytelności przechodzą na Fundusz z dniem zawarcia Umowy przelewu wierzytelności pod warunkiem zapłaty Ceny nabycia wierzytelności. Za dzień zapłaty Ceny nabycia wierzytelności strony przyjęły dzień zaksięgowania kwoty Ceny nabycia wierzytelności na rachunku bankowym zbywcy. Co prawda strona powodowa przedstawiła dokumenty w postaci umowy przelewu wierzytelności w ramach transakcji sekurytyzacji nr 4 z dnia 20 maja 2022 r. oraz załącznika nr 1 do umowy, gdzie pod pozycją 750 wskazano wierzytelność wobec A. B. w kwocie 20.318,36 zł wynikającą z umowy ramowej (...). Jednak istotne jest to, że zgodnie z pkt. 3.1 powyższej umowy strona powodowa nabywała 782 wierzytelności na zasadach i warunkach określonych w umowie ramowej, a w myśl postanowień końcowych zawartych w pkt. 5.1 we wszelkich sprawach nieuregulowanych umową, powinny znaleźć zastosowanie postanowienia umowy ramowej. Skoro tak, to strona powodowa nie przedstawiając dowodu uiszczenia Ceny nabycia wierzytelności, nie wykazała, że spełniła warunek nabycia wierzytelności. W konsekwencji uznać należy, że powód, od początku postępowania reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika, nie wykazał, że nabył wierzytelność względem pozwanego. Zgodnie zaś z treścią przepisu art. 6 k.c., ciężar udowodnienia twierdzenia faktycznego spoczywa na tej stronie, która z tego twierdzenia wywodzi skutki prawne. W przedmiotowej sprawie to powód winien udowodnić, że nabył ze skutkiem prawnym wierzytelność względem pozwanego wynikającą z przedmiotowej umowy pożyczki, i że pozwany powinien zapłacić mu należność w opisanej pozwem wysokości. Stosownie bowiem do treści art. 232 k.p.c. to strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Oznacza to, że obecnie Sąd nie jest odpowiedzialny za wynik postępowania dowodowego, a ryzyko nieudowodnienia podstawy faktycznej żądania ponosi powód.

Wobec tego, że strona powodowa nie wykazała swojej legitymacji procesowej, wystarczy tylko zaznaczyć, że powód nie udowodnił także zawarcia umowy pożyczki. Podkreślenia wymaga, że umowa pożyczki pomiędzy W..pl spółka z o.o. w W., a A. B. miała zostać zawarta za pomocą internetu. Przy takim sposobie składania oświadczeń woli w ocenie Sądu wymagane jest dołożenie większej staranności w dowiedzeniu, że strony złożyły oświadczenia woli danej treści. W uzasadnieniu pozwu strona powodowa sama wskazała, że pozwany utworzył konto użytkownika na stronie

internetowej pierwotnego wierzyciela, złożył wniosek o zawarcie umowy pożyczki, zaakceptował warunki umowy wraz z regulaminem, a tożsamość pozwanego została zweryfikowana poprzez zalogowanie się przez pozwanego na własnym rachunku bankowym poprzez pobraną aplikację. Pomimo tych twierdzeń, powód nie przedstawił żadnych dowodów na dokonanie przez pozwanego powyższych czynności. Dlatego też pomimo złożenia Ramowej umowy pożyczki nr (...), Potwierdzenia wypłaty dla pożyczki krótkoterminowej z dnia 3 listopada 2018 r., Sąd uznał, że strona powodowa nie wykazała faktu zawarcia w dniu 9 czerwca 2021 r. pomiędzy pozwanym, a pierwotnym wierzycielem umowy pożyczki. Z tych powodów nie wystarczające jest również dla udowodnienia zawarcia umowy pożyczki, przedstawienie potwierdzenia wykonania w dniu 9 czerwca 2021 r. przelewu kwoty 8.000 zł.

Również na marginesie wypada zauważyć, że W ocenie Sądu postanowienia umowy, w której zastrzeżono prowizję uznać należy za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego w rozumieniu art. 58 § 2 k.c., art. 353¹ k.c. i art. 5 k.c., stanowiące obejście przepisu art. 359 § 2¹ k.c. o odsetkach maksymalnych, a także za stanowiące niedozwolone klauzule umowne w myśl art. 385¹ § 1 k.c. W myśl bowiem tego ostatniego przepisu, postanowienia umowy zawartej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Dokonując analizy treści umowy Sąd ustalił, że pożyczkodawca podjął próbę obejścia przepisu art. 359 § 2¹ k.c. poprzez zastosowanie wynagrodzenia prowizyjnego, co znajduje odzwierciedlenie w znacznie przekraczającej odsetki maksymalne rzeczywistej wysokości tegoż. Mając na względzie, że w niniejszym przypadku mamy do czynienia z obrotem konsumenckim, Sąd uznał, iż stosowany przez pierwotnego wierzyciela zabieg prowadzi do naruszenia interesów konsumenta. Zastrzeżenie takich prowizji, zmierzające do obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych jest niedopuszczalne (art. 359 § 2¹ k.c.), a zatem jako sprzeczne z ustawą – nieważne, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy (art. 58 § 1 k.c.). Wskazania wymaga, że w sprawie w ogóle nie wyjaśniono kryteriów, jakimi kierował się pożyczkodawca ustalając wysokość omawianej prowizji. O ile za niesporne uznać należy, że pożyczkodawca ma prawo pobierać wynagrodzenie z tytułu udzielenia pożyczki, to jednocześnie oczywistym pozostaje, iż wynagrodzenie to nie może być kształtowane w sposób dowolny. Konstatacji tej nie zmienia okoliczność, iż przepisy ustawy o kredycie konsumenckim (art. 36a) ograniczają wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu poprzez wprowadzenie matematycznego wzoru służącego do obliczenia tychże. Wzór ten ustala bowiem maksymalną, a nie powszechnie obowiązującą wysokość kosztów dodatkowych. Zamieszczony w ustawie wzór nie może stanowić sposobu obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych przez dodawanie do kwot spłaty bliżej nieuzasadnionych i z niczego nie wynikających dodatkowych obciążeń. Pożyczkodawca udzielając pożyczki w wysokości 10.000 zł i pobierając od tej kwoty odsetki umowne nie może doliczać do kwoty spłat dalszych 9.950 zł tylko dlatego, że z wzoru zawartego w art. 36a cyt. wyżej ustawy taka kwota odnośnie tej pożyczki może być wyliczona. Nie budzi przy tym wątpliwości, że wprowadzenie do ustawy o kredycie konsumenckim konstrukcji pozaodsetkowych kosztów kredytu nie wyłącza możliwości badania, czy zapisy umowne przewidujące tego rodzaju koszty nie stanowią niedozwolonych klauzul umownych. Wprawdzie sporna prowizja została ustalona w umowie, to jednak pamiętać należy, że swoboda umów nie pozostaje całkowicie dowolna i podlega pewnym ograniczeniom. I tak, w myśl art. 353¹ k.c. treść lub cel stosunku prawnego ułożonego przez strony nie może sprzeciwiać się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Tymczasem zapisy umowy odnoszące się do przedmiotowej prowizji są sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i kształtują obowiązki drugiej strony umowy (pożyczkobiorcy – pozwanego) w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, albowiem określona przez pożyczkodawcę prowizja nie ma jakiegokolwiek uzasadnienia. W tym miejscu wypada przypomnieć, że w judykaturze uznaje się, że pod pojęciem działania wbrew dobrym obyczajom – przy kształtowaniu treści stosunku zobowiązaniowego – kryje się wprowadzanie do umowy klauzul, które godzą w równowagę kontraktową stron takiego stosunku, natomiast przez rażące naruszenie interesów konsumenta rozumie się nieusprawiedliwioną dysproporcję – na niekorzyść konsumenta – praw i obowiązków stron, wynikających z umowy (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 13 lipca 2005 roku, I CK 832/04, Biul. SN 2005/11/ 13 oraz z dnia 3 lutego 2006 roku, I CK 297/05, Biul. SN 2006/5-6/12). Dokonując oceny rzetelności określonego postanowienia umowy konsumenckiej należy zawsze rozważyć indywidualnie rozkład obciążeń, kosztów i ryzyka, jaki wiąże się z przyjętymi rozwiązaniami oraz zbadać jak wyglądałyby prawa lub obowiązki konsumenta

w sytuacji, w której postanowienie to nie zostałyby zastrzeżone, pamiętając jednocześnie podczas dokonywania kontroli o tym, że każdorazowo istotny jest charakter stosunku prawnego regulowanego umową, który w konkretnej sytuacji może usprawiedliwiać zastosowaną konstrukcję i odejście do typowych reguł wyznaczonych przepisami dyspozytywnymi. Wskazać wreszcie należy, że nie jest rolą Sądu ustalanie, w jakiej wysokości pożyczkodawca był uprawniony naliczyć prowizję od udzielonej pozwanemu pożyczki. To powód winien wykazać kryteria, jakimi kierował się pierwotny wierzyciel ustalając sporną opłatę i właściwie uzasadnić konieczność naliczenia wynagrodzenia w tej właśnie wysokości, której to powinności powód nie sprostał.

W przedmiotowej sprawie Sąd wydał wyrok zaoczny, z uwagi na spełnienie przesłanek z art. 339 § 1 k.p.c. i art. 340 k.p.c. Oczywiście, wydanie wyroku zaocznego nie przesądzało o uwzględnieniu powództwa. Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem SN, przewidziane w art. 339 § 2 k.p.c. domniemanie prawdziwości twierdzeń powoda dotyczy wyłącznie strony faktycznej wyroku i nie obowiązuje w zakresie prawa materialnego. Domniemanie to zastępuje jedynie postępowanie dowodowe i to tylko wówczas, gdy twierdzenia powoda nie budzą uzasadnionych wątpliwości (por. uzasadnienie SN z dnia 18 lutego 1972 r., III CRN 539/71, OSNCP 1972/7-8/150). W przedmiotowej sprawie twierdzenia faktyczne powoda budziły jednak uzasadnione wątpliwości Sądu w świetle dokumentów załączonych do pozwu, a wskazanych we wcześniejszej części uzasadnienia, przy czym wątpliwość ta widoczna jest *prima facie*.

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd wydając w sprawie wyrok zaoczny oddalił powództwo w całości.